

De najaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Friesland vond plaats op zondag 23 november 2008 in de Fûgelhelling te Ureterp. Aanwezig waren 27 leden (waaronder 2 nieuwe leden, namelijk Cynthia Lange en Teddy Dolstra) plus een tweetal gasten (Gerrit en Karen Hekstra). Er zijn afmeldingen van Arnold Slagter en Harmen Westra.

1. De voorzitter opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom.

De voorzitter feliciteert Willem de Jong, die vandaag zijn 85^e verjaardag viert. Hij trakteert op Oranjekoek.

De Flinterwille is ditmaal dikker dan de voorgaande versie. Wellicht komen er ook nog eens kleurenfoto's in een volgende editie te staan.

Het bestuur is onaangenaam verrast door het feit, dat de FFF een nieuwe vlinderwerkgroep in Friesland (onder de vleugels van de FFF) heeft opgericht. Peter de Boer (bestuurslid van de FFF) heeft Tymo Muus hiervoor benaderd. Het bestuur van de Vlinderwerkgroep Friesland heeft op 2 november 2008 een brief over dit onderwerp aan de FFF gestuurd en gevraagd om van oprichting van een tweede vlinderwerkgroep af te zien. We moeten verbod van de inventarisatie van dag- en nachtvlinders in deze provincie voorkomen. Ook het bestuur van de Nederlandse Entomologische Vereniging Afdeling Noord heeft de FFF hierover aangeschreven en om opheldering gevraagd.

Leden van de FFF, aanwezig op deze najaarsbijeenkomst, blijken niet op de hoogte van het oprichten van een nieuwe vlinderwerkgroep.

Volgens Tymo wil de FFF kleine werkgroepjes voor allerlei natuursegmenten oprichten. Hij zou dan contactpersoon voor het nieuwe vlinderwerkgroepje zijn. Wordt vervolgd.

Er zijn nog voldoende exemplaren van 'Dagvlinders in Fryslân' bij het bestuur van de Vlinderwerkgroep op voorraad. Ze kosten € 5,00 per stuk. Een belachelijk lage prijs. Men mag natuurlijk ook meerdere exemplaren afnemen.

2. Verslag voorjaarsbijeenkomst 2008.

Er zijn geen opmerkingen.

3. Ingekomen stukken.

De ingekomen stukken worden voorgelezen door de secretaris en ter inzage neergelegd.

4. Ervaringen, mededelingen, inbreng van en door leden.

Teddy Dolstra (ons nieuwe lid en coördinator van de zoogdierenwerkgroep van de FFF) heeft Roesjes (*Scoliopteryx libatrix*) in het bos van Ypey gezien. Ook de Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) heeft hij waargenomen. Tymo Muus

attendeert iedereen op de nieuwe site www.microlepidoptera.nl (een aanvulling op Vlindernet) met foto's van microvlinders en kaartjes met verspreidingsgegevens van soorten microvlinders.

Judith Bouma laat enkele grafieken zien betreffende het Veenhooibeestje in de waarnemingsjaren 2003 tot en met 2008. De laatste waarneming betrof een tweetal exemplaren op 7 oktober jongstleden, hetgeen ongebruikelijk laat is. Volgens de Vlinderstichting moet het wel om een partiële tweede generatie gaan. De piek van het aantal Veenhooibeestjes lag in 2008 op 468 exemplaren. Voorwaar niet slecht. Zie tevens de door Judith geschreven artikelen hierover in de Flinterwille van oktober 2008.

Andy Saunders had op 28 juli de Keizersmantel in z'n tuin in Sint Nicolaasga. Zie tevens het artikel van Luut de Zee over bijzondere dagvlinderwaarnemingen in de Flinterwille, waar over deze bijzondere waarneming wordt geschreven.

Hilco Meijer heeft de Witlijntandvlinder (*Drymonia querna*) gezien en ook de niet zo gewone Donkere iepenuil (*Cosmia affinis*). Zie pagina 21 in de Flinterwille (okt. 2008).

Gerrit Tuinstra laat via powerpoint een aantal waargenomen nachtvlindersoorten de revue passeren, waarvan een aantal staan beschreven in Flinterwille (pagina 21 e.v.).

Gerrit Hekstra van het Biologysk Wurkferbân van de Fryske Akademy vertelt over de natuurdatabank van de provincie Fryslân. Meinte Engelmoer is hiervoor de coördinator. Dit jaar is veel werk verricht met betrekking tot in Friesland voorkomende planten (zowel wilde als gekweekte planten). Volgend jaar komen de paddenstoelen aan bod. De nachtvlinders zouden daarna kunnen worden toegevoegd. Er wordt ook aandacht besteed aan Friese namen van de soorten. Voor bijvoorbeeld libellen en paddenstoelen zijn er al Friese soortnamen bekend. Er zijn gidsen hiervan verschenen (Botke-rige). Voor nachtvlinders zou dit eigenlijk ook moeten. Zou de Vlinderwerkgroep dit kunnen regelen? Het bestuur van de Vlinderwerkgroep Friesland zal hierover nadenken.

Hessel Hoornveld jr. laat beelden zien van copulerende insecten.

Hessel Hoornveld sr. heeft problemen met Staatsbosbeheer, omdat in veel gevallen alle vegetatie radicaal wordt weggemaaid. Het probleem is, dat Staatsbosbeheer het maaiwerk uitbesteedt aan loonbedrijven; de werknemers van dergelijke bedrijven houden geen rekening met natuur en krijgen kennelijk ook geen richtlijnen mee van SBB hoe het maaiwerk (bijvoorbeeld gefaseerd) moet worden verricht. Wanneer Hessel weer eens fout maaiwerk ontdekt, meldt hij dit stevast bij Staatsbosbeheer.

Johan Meijer spreekt van een slecht vlinderjaar. Er waren weinig vlinders te zien.

Anja Kerkhof heeft voor de Historische Vereniging Bakkeveen een presentatie gehouden over zes jaar vlindermonitoring in haar eigen woonomgeving. Een artikel hierover is verschenen in de 'Woudklank' (het plaatselijke streekblad). De

leden van deze vereniging vonden het erg interessant, maar waren niet op de hoogte van het bestaan van de Vlinderwerkgroep Friesland. Anja pleit er daarom voor, dat de Vlinderwerkgroep meer met haar activiteiten naar buiten moet treden om zo bekender bij het publiek te worden. Anja heeft veel Heideblauwtjes gezien met een zeer late waarneming van een exemplaar op 23 september 2008. Verder heeft ze de gehele cyclus van het Groot koolwitje gevolgd van eileg tot volwassen vlinder (metamorfose).

Aukje Hoornveld had een Geel beertje (*Eilema sororcula*) gevangen. Deze heeft een eitje gelegd. De daaruit voortkomende rups heeft zich verpopt.

Wiebe Poppe geeft een overzicht van zijn inventarisaties (nachtvlinders) voor het Oosterschar bij Sintjohannesga. Het artikel en de resultaten staan vermeld op de pagina's 29 en 30 van de Flinterwille van oktober 2008.

Willem de Jong laat het boek '*Kleinschmetterlinge*' van Peter V. Küppers rondgaan. Dit is de vernieuwde versie van het 20 jaar geleden verschenen '*Kleinschmetterlinge beobachten – bestimmen*' van dezelfde auteur. In dit nieuwe boek over microvlinders staan ruim 360 soorten afgebeeld en vermeld. De systematische indeling van families en soorten volgt de bewerking van Karsholt & Razowski (1996) en die van Parenti (2000).

Het boek kost € 42,00. Uitgever 'Fauna Verlag'. ISBN 978-3-935980-24-1

Abel Jagersma loopt een monitoringroute in het Harichsterbos in Gaasterland. Het gebied wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Abel had geconstateerd, dat zich op zijn route steeds meer opslag van met name ratelpopulier en els ontwikkelde en dat een deel van het pad te smal werd. Dit heeft hij enkele keren met boswachters van SBB bekeken. Afgesproken werd, dat langs de randen van het pad gedund zou worden. Verwijderen van ratelpopulier, els en vogelkers; laten staan van sporkehout en vlier. Aanvankelijk ging dit goed in de eerste 4 secties van de monitoringroute. Wat later is de rest van de route aangepakt. Nogal rigoureuus aan de slootkant, want alle bomen (ook het sporkehout) werden tot aan de slootkant verwijderd. Daarna is de grond omgeploegd en geëgaliseerd; deels ook aan de linkerkant van het pad. De sloot aan de rechterkant is vervolgens uitgebaggerd (gunstig voor libellen), maar de grond is daarna over een deel van het pad verspreid, zodat er in de loop van het seizoen waterminnende planten opschoten, zoals Watereppe, Gele waterkers plus veel storingsplanten zoals Pitrus. Abel was uiteraard niet zo gelukkig met de gang van zaken, omdat hij een vlindervriendelijk beheer van deze laan nastreeft. De werkzaamheden worden vaak door derden uitgevoerd. Toezicht en controle laat zijn inziens sterk te wensen over. Het tijdstip waarop de werkzaamheden werden uitgevoerd was ook al niet goed gekozen (tijdens het vlinderseizoen). Als vrijwilliger werd hij ook niet op de hoogte gesteld van de aard van de werkzaamheden en de periode waarin deze zouden plaatsvinden. Abel heeft (tot dusverre) in 2008 vijf nieuwe soorten macro-nachtvlinders genoteerd, te weten: Variabele breedvleugeluil (*Diarsia mendica*), Snuitvlinder (*Pterostoma palpina*), Wilgenschorsvlinder (*Parastichtis ypsillon*),

Geelbruine vlekkuil (*Amphipoea fucosa*), Vlasbekdwergspanner (*Eupithecia linariata*). John Boosman heeft een dramatische daling van het aantal Argusvlinders in zijn tuin geconstateerd.

Gerard Bergsma heeft op 8 juni 2008 een vrouwtje van de Glasvleugelpijlstaart (*Hemaris fuciformis*) in zijn tuin gezien. Deze legde eitjes op de Kamperfoelie. Gerard heeft een eitje meegenomen; de rups heeft zich verpopt.

Siep Sinnema meldt de waarneming van het Karmozijnrood weeskind (*Catocala sponsa*) op 25 juli 2008. Deze fraaie nachtvlinder werd ook in Drenthe (4 exx.) en Overijssel gezien. Op 6 augustus 2008 werd een exemplaar van de Eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) op licht gevangen (wederom in eigen tuin). Verder werd de Diana-uil (*Griposia aprilina*) in behoorlijk aantal waargenomen. Deze vlinder komt in steeds grotere getale voor, terwijl het vroeger (vóór 2000) een zeldzame soort betrof.

5. Pauze.

6. Vertoning van een korte film over vlinders van Sumatra en Borneo door Siep Sinnema.

Siep vertelt over hun vakantie in bovengenoemde landen aan de hand van een video-presentatie. Diverse prachtige vlindersoorten passeren de revue. Er was ook een ontmoeting met een vrouwtje orang-oetang die hij nimmer meer zal vergeten.

7. De nachtvlinderfamilies Arctiidae (beervlinders) en Nolidae (visstaartjes).

Gerrit Tuinstra geeft een powerpointpresentatie over deze beide interessante families. Hij had deze gemaakt als onderdeel van de cursus nachtvlinders, die hij in 2008 aan leden van de Vlinderwerkgroep Drenthe en andere belangstellenden heeft gegeven.

8. Vertoning van een film van de Vlinderstichting.

We zien een prachtige film over het intieme leven van dagvlinders van de Vlinderstichting.

9. Rondvraag.

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

10. Sluiting.

Siep Sinnema sluit de bijeenkomst en wenst iedereen een goede reis naar huis.